

ATEISME: ELS ARGUMENTS CLÀSSICS

Els arguments de tipus filosòfic més habituals contra l'existència de Déu són cinc:

1.- Argument de Xenòfanes: l'univers s'ha originat per causes naturals, no té cap especial sentit antropomòrfic, és a dir, no ha estat 'previst' per tal que algun dia hi arribessin els humans. Si tot ha de tenir una causa (hipòtesi discutible en aquest plantejament), l'univers és 'causa sui'. Per tant, no té sentit una divinitat antropomòrfica. El fet religiós serveix per satisfer necessitats emocionals humanes, però res a l'univers autoritza a suposar que hi hagi ordre sinó atzar. L'argument s'anomena així pel presocràtic Xenòfanes segons el qual, si els animals tinguessin déus, els seus déus tindrien formes animals. No és tant un argument ateu, sinó contra els déus de tipus personal.

2.- Argument d'Epicur –o argument sobre el mal: en síntesi, és un argument sobre la incompatibilitat entre Déu i el mal. Si Déu és bo és incompreensible que al món hi hagi mal, dolor, misèria, angoixa emocional, etc. En conseqüència, o no hi ha Déu, o Déu és dolent (i gaudeix amb la nostra misèria) o Déu és impotent per aturar el mal. Aquest argument és el més usat en la teoria de l'ateisme; tot i que no es troba en cap fragment conservat d'Epicur s'anomena així en honor al filòsof sami, però el va usar abundantment Jean-Paul Sartre i tot el corrent existencialista al segle passat.

3.- L'argument de Feuerbach: la religió és falsa, però no és absurda: la seva veritat es troba en l'antropologia. Déu és allò que l'home voldria ser (immortal, perfecte, bo...) però realment no és. Hi ha una feblesa en l'home, que no permet afrontar la vida sense ajut de mites consoladors. El desig explica la religió i, en aquest sentit, Déu és una alienació de l'home –de manera que l'home s'adora a si mateix adorant Déu. S'anomena així per Ludwig Feuerbach (1804-1872).

Una variant d'aquest argument —i que es troba ja en Hegel, mestre de Feuerbach— és el que diu que el concepte de divinitat era necessari en un món on els humans vivien en la ignorància i necessitaven faules. En un món culte, les religions només són expressions de la imaginació sense cap altre sentit.

4.- L'argument de Marx i de Weber, -o del desencantament del món: és una variant de l'argument de Feuerbach. La religió ajuda a suportar millor les cadenes del món, la vida angoixada i trista del treball. Marx la descriu en termes d'alienació (és una forma d'autonegació humana) i el sociòleg Max Weber considera que la religió és una forma de vida 'encantada' (plena d'elements mítics), mentre la modernitat ens porta al 'desencantament del món'.

5.- L'argument de l'Escola de Frankfurt – o de la superació de la religió: el cicle històric de les religions ja s'ha realitzat i ara és inútil referir-s'hi. Les religions pretenien garantir que els humans 'creixessin i es multipliquessin' de manera que es pogués 'dominar la terra' (Gènesi, 1:28). Això ja hi ha realitzat i, a més, com a programa ha estat un fracàs perquè la dominació del món ha portat problemes ambientals, de contaminació, d'acumulació i opressió, etc. Proposar la dominació de la terra és una invitació a l'imperialisme i, a més, és antiecològica. En aquest sentit,

la religió ha estat superada perquè la modernitat ja no la necessita: és la ciència qui ha heretat l'objectiu religiós de dominació de la terra.